

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶ / ۰۵ / ۰۳

یونس نگاه

با تبعیض چه کنیم؟

تبعیض بخش انکارناپذیر زندگی است. هر جا انسان است تبعیض به معنای برخورد دوگانه و چندگانه با آدمها بر اساس قرابت، شناخت، روابط فرهنگی و خونی وجود دارد. ولی سطح تبعیض همهجا همسان نیست.

تبعیض ریشه در حس غریزی ما برای اولویت بندی مصرف دارد. ما وقت، توجه، مهر و منابع را می‌کوشیم طوری مصرف کنیم که بیشترین سودآوری را برای خود ما داشته باشد. این خود در محدوده خانواده به شخص آدم، در محدوده قریه و خیل به خانواده، در ولسوالی و قوم به خیل، و در سطح کشوری به سمت و قوم، و در سطح بین الملل به ملت محدود یا تعمیم می‌یابد.

برای تبعیض دو دارو وجود دارد:

اول) تقویت پیوند میان آدمها از طریق آموزش و آگاهی‌دهی و تفهیم این‌که تامین منافع جمعی مناسبترین راه برای رفاه و آسایش است. این کار با حرف نمی‌شود و نیازمند زیربناها و امکانات عینی است. تا وقتی سواد عمومی به حد لازم افزایش نیابد، رشته‌های مادی و اقتصادی فراتر از خانواده و محله و قوم گسترش نیابد و «خود جمعی» کلان‌تر شکل نگیرد، تبعیض ادامه خواهد داشت. مهم این است که بدانیم رفع تبعیض با موعظه و دعا و دشنام و ناله ممکن نیست. برای ساختن جامعه کمتر تبعیض‌آمیز باید شرایط زندگی خود را متحول سازیم و از وضعیت بدوی عبور کنیم.

دوم) افزایش منابع و ارتقای رقابت از سطح دسترسی به منابع اولیه حیاتی چون خوراک و خانه و دوا و دیگر امکانات حداقلی زنده ماندن به رقابت برسر ساختن بهترین شهر، موثرترین اداره، کم‌هزینه‌ترین سفر و دستیابی به پاک‌ترین محیط و امثال آن. رقابت و هم‌چشمی برای دسترسی به بهترین‌ها همیشه وجود خواهد داشت، و این حس غریزی بخشی از خمیرمایه انسانی ماست. با این رقابت و هم‌چشمی ما آدمها خود و محیط را تغییر می‌دهیم و به چیزهایی دست می‌یابیم که حیوانات دیگر تصور نمی‌توانند.

تا وقتی نان و آب ما کم باشد، در خانه برادر و خواهر برای نوشیدن آخرین قطره و خوردن آخرین لقمه درگیر خواهند بود و اگر کسی بر آن کمیابی حاکم و صلاحیت توزیع داشته باشد، تبعیض اعمال خواهد کرد. پدر شاید پسری را که تصور می‌کند به او نزدیک‌تر است چند لقمه نان بیشتر دهد، وزیری که در تخصیص بودیجه صلاحیت دارد، سمت و ولایت خود را اولویت قابل شود، و داکتری که عملیات می‌کند خویش و آشنایش را زودتر نوبت دهد.

هرچه منابع کمیاب‌تر باشد، آنجا احتمال تبعیض بیشتر است. اگر کمیابی با بی‌سوادی و ناتوانی در درک منافع درازمدت جمعی قاتی شود، تبعیض بدوی‌تر می‌شود.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

اگر جامعه‌ای به سطح بالاتر از آگاهی جمعی رسیده باشد، ولی به دلیل جنگ و قحطی یا بحران‌های دیگر دچار کمبود گردد، آنجا احتمال تبعیض عریان و ویرانگر کمتر است. یعنی ارتقای آگاهی خیلی مهم است. جامعه‌ای که می‌داند بی‌عدالتی چه بلای ویرانگریست، در روزهای قحطی نیز می‌کوشد برای جلوگیری از فروپاشی رشته‌های جمعی، نعمات کم را با عدالت نسبی به دست‌رس عموم قرار دهد تا انگیزه همکاری و همدلی تقویت گردد و نیروی جمعی در برابر سیل کمیابی مقاومت کند.

لذا وقتی با تبعیض مواجه می‌شویم، خوب است این نکات را در ذهن داشته باشیم:

۱ (تصویر کلان وضعیت را فراموش نکنیم و خود را بسیار ویژه و در تنگنای انحصاری تصور نکنیم. در افغانستان که سواد و آگاهی جمعی بسیار پایین است، و منابع حتی در آب و نان در حد قحطی است، تبعیض بخشی از قاعده تنازع بقاست. سطح تبعیض برای همگان مشابه نیست، ولی تبعیض فراگیر و همه‌جانبه است. هرچه ضعیف، فقیر و محروم باشید همان‌قدر مورد تبعیض قرار می‌گیرید.

۲ (در برابر تبعیض سکوت نکنیم و هر جا با تبعیض نظام‌مند روبرو شدیم صدای خود را بکشیم، حق خواهی کنیم و رنج خود را پنهان نکنیم. اما انصاف را رعایت کنیم و از تعمیم‌های بی‌جا، مظلوم‌نمایی بیش‌از حد و اتهام‌های جمعی اجتناب کنیم.

۳ (در مورد آثار و عواقب تبعیضات فکر کنیم و یافته‌های خود را با اطرافیان شریک سازیم. چرا تبعیض می‌کنیم؟ چرا مورد تبعیض قرار می‌گیریم؟

۴ (راه حل جستجو کنیم. آیا با نظامی که تعلیم را منع کرده، آزادی را جرم می‌داند، محرومیت اجباری شغلی بر اصناف و اقشار و گروه‌های اجتماعی اعمال می‌کند، امیدی وجود دارد تا جامعه دل‌خواه و کمتر تبعیض‌آلود بسازیم؟ آیا بدون داشتن نظام تعلیم‌دوست، آزادی‌خواه و مشوق کار و تلاش می‌توانیم با نوحه‌خوانی، دشنام و دعا به عدالت دست یابیم؟

آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین